

بررسی موانع و مشکلات کاربست یافته‌های پژوهشی

و ارائه راهکارهای مناسب

احمد عابدی*

چکیده

یافته‌های حاصل از انجام پژوهش‌ها به‌عنوان تولیدات علمی پژوهشگران، آن زمان خواهند توانست در توسعه‌ی کشور به‌کار آیند که تصمیم‌سازان به‌آن، اقبال نشان داده و در جهت بهره‌گیری از آنها اقدام نمایند. در این پژوهش با بهره‌گیری از یکی از شیوه‌های نوین پژوهش تحت عنوان فراتحلیل به تحلیل و ترکیب نتایج پژوهش‌های انجام گرفته در کشور در زمینه‌ی کاربست یافته‌های پژوهشی پرداخته شده است. بدین منظور ابتدا، تعداد پانزده پژوهش که در خصوص کاربست یافته‌های پژوهشی در سطوح مختلف وزارت آموزش و پرورش اجرا شده بود، طی مکاتبه با مراکز تحقیقاتی مذکور از سراسر کشور گردآوری و با استفاده از ابزار «چکلیست‌گزینش پژوهش‌ها از لحاظ فنی و روش شناختی» تعداد نه پژوهش که حایز شرایط بود، جهت بررسی و فراتحلیل انتخاب گردید. برای انجام فراتحلیل بر روی پژوهش‌های مذکور و با عنایت به‌مانی نظری و روش شناختی پژوهش ابتدا، بیست و دو سؤال پژوهش طراحی و تنظیم گردید. سؤال‌های مذکور در شش محور مدیریت پژوهش، ایجاد نظام اطلاع‌رسانی پژوهش، آموزش پژوهش، اشاعه‌ی فرهنگ پژوهش، تقویت منابع مالی پژوهش و بعد فنی و روش شناختی پژوهش بودند که با روش هانت و اشمیت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. عمده‌ترین نتایج حاصل از پژوهش نشان داد: بین راه‌اندازی نظام اطلاع‌رسانی پژوهش با اندازه اثر ۰/۶۹۲۱، برگزاری مستمر گردهمایی‌های ارائه یافته‌های پژوهش با اندازه اثر ۰/۶۴۴۵، مسأله‌یابی و اولویت‌های پژوهشی با اندازه اثر ۰/۶۸۹۱، برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی برای معلمان با اندازه اثر ۰/۵۴۱۲، تقویت بعد فنی و روش شناختی تحقیقات با اندازه اثر ۰/۵۵۴۱ و روایی و پایایی طرح‌های پژوهشی با اندازه اثر ۰/۶۱۲ با کاربست یافته‌های پژوهشی در سطح وزارت آموزش و پرورش ارتباط دارد. کلید واژه‌ها: پژوهش، کاربست تحقیقات، فراتحلیل، مدیریت پژوهش، آموزش پژوهش، نظام اطلاع‌رسانی، فرهنگ پژوهش، روش شناختی پژوهش، اعتبارات

مقدمه

با تصویب شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۳۶۷، تشکیل شوراهای تحقیقات آموزش و پرورش استان‌ها در سال ۱۳۶۹ و تأسیس مهم‌ترین نهاد پژوهشی این وزارتخانه یعنی پژوهشکده تعلیم و تربیت در سال ۱۳۷۴ و دیگر نهادهای پژوهشی در آموزش و پرورش، رشد کمی پژوهش‌های آموزشی چشم‌گیر بوده است، به‌نحوی که تعداد پژوهش‌های آموزشی از ۸ سند در

سال ۱۳۳۹ به ۱۵۰۰ در سال ۱۳۷۸ افزایش یافته است (متین، ۱۳۷۹)، بدون تردید هدف اصلی این تلاش‌ها و سرمایه‌گذاری‌های مادی و انسانی، بهره‌گیری از یافته‌های تحقیقات آموزشی در عرصه‌ی فعالیت‌های آموزش و پرورش است، اما تحقق این هدف منوط به استفاده از یافته‌های پژوهشی در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری از سوی مدیران و برنامه‌ریزان می‌باشد. از طرف دیگر در نظام تعلیم و تربیت کشور به‌علت نوپایی تحقیقات آموزشی، پژوهش و بررسی در باب مسأله‌ی استفاده از یافته‌های پژوهشی و ارزشیابی از تأثیر یافته‌های پژوهش در فعالیت‌های آموزش و پرورش به‌طور جدی مورد توجه قرار نگرفته است (آقازاده، ۱۳۷۹). علی‌رغم اینکه تحقیقات آموزشی در اصلاح مشکلات آموزش و پرورش نقش عمده‌ای دارد، اما تصمیم‌گیران آموزشی هنوز در مورد جایگاه و نقش پژوهش در تدوین سیاست‌ها و اجرای آنها تردید دارند، این در حالی است که هر ساله قریب به هزار پژوهش در سطوح مختلف توسط مجموعه‌ی پژوهشی وزارت آموزش و پرورش در سطح کشور (شورای تحقیقات استان‌ها) و در سطح ملی (پژوهشکده تعلیم و تربیت و دوائر پژوهشی معاونت‌های وزارت آموزش و پرورش) انجام می‌شود، ولی این سؤال هم‌چنان باقی است که چرا در حد پژوهش‌های انجام شده از مسائل و مشکلات آموزش و پرورش کاسته نمی‌شود. اکثر صاحب‌نظران معتقدند پاسخ را باید در کاربست یافته‌های پژوهشی و موانع آن در حوزه‌ی وزارتخانه مذکور جویا شد.

با توجه به مسأله‌ی فوق، مجموعه‌ی پژوهش‌ها و مقالات قابل توجهی، راهکارها و موانع کاربست یافته‌های تحقیقات آموزشی را مورد بررسی قرار داده‌اند. که در این قسمت به‌مهم‌ترین آنها اشاره

* دانشجوی دکتری روان‌شناسی و پژوهشگر برگزیده کشوری سال ۱۳۸۳

می‌گردد:

مهر محمدی (۱۳۷۰، ۱۳۷۷)، منصورى (۱۳۷۰)، سعادتى (۱۳۷۷)، بخشى (۱۳۸۲)، رومیانی (۱۳۸۲) و محمدی (۱۳۸۳)، ضعف مدیریت پژوهش و ساختار نظام پژوهشی وزارت آموزش و پرورش را مانعی در کاربست یافته‌های پژوهشی در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها آموزشی دانسته‌اند.

یافته‌های حاصل از پژوهش‌ها و مطالعات بازرگان (۱۳۷۲)، نامی (۱۳۷۷)، سعادتى (۱۳۷۷)، متین (۱۳۷۹) و حسن‌زاده (۱۳۸۲) نشان داده‌اند عدم نظام اطلاع‌رسانی پژوهش در وزارت آموزش و پرورش و استان‌ها مانعی دیگر در کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش است.

سیف (۱۳۸۰)، کاردان (۱۳۸۰)، شریفی (۱۳۸۰)، مهرمحمدی (۱۳۷۹)، متین (۱۳۷۹)، هم‌چنین صاحب‌نظران آموزش روش‌های تحقیق همانند وایرژما^(۱) (۱۹۹۱)، لامپرت^(۲) (۱۹۸۵) و بورگ و گال^(۳) (۱۹۹۶) معتقدند فقدان آموزش پژوهش در کلیه سطوح آموزش و پرورش و به‌ویژه به‌معلمان، ارتباط زیادی با عدم کاربست یافته‌های پژوهشی در فرآیند یاددهی و یادگیری و کلاس درس دارد.

هم‌چنین نتایج پژوهشی سعادتى (۱۳۷۷)، نامی (۱۳۷۷)، رومیانی (۱۳۸۲)، بخشى (۱۳۸۲) و محمدی (۱۳۸۲) نشان داده‌اند که نبود فرهنگ پژوهش، پژوهش‌محوری، پژوهش‌خوانی در سطوح آموزش و پرورش ارتباط زیادی با عدم کاربست یافته‌های پژوهشی آموزش دارد.

یافته‌های حاصل از مطالعات و پژوهش‌های مهرمحمدی (۱۳۷۱، ۱۳۷۹)، کیامش (۱۳۷۷)، متین (۱۳۷۹) رومیانی (۱۳۸۲) و محمدی (۱۳۸۳) به‌ضعف منابع مالی و افزایش اعتبارات پژوهشی وزارت آموزش و پرورش اشاره نمودند. و بالاخره، نتایج پژوهشی و مطالعاتی صافی (۱۳۷۱)، مهرمحمدی (۱۳۷۷)، کیامش (۱۳۷۷)، حسن‌زاده (۱۳۸۲)، موسی‌پور و نجفی (۱۳۸۲)، نشان داده‌اند در صورتی که مدیران و برنامه‌ریزان نظام آموزشی به‌روش شناختی و کیفیت پژوهش‌های انجام شده اعتماد داشته باشند، تمایل بیشتری به‌کاربست آنها در تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی‌ها دارند.

لذا با توجه به‌اینکه تاکنون پژوهش‌هایی مستقل در خصوص

کاربست یافته‌های پژوهشی در سطح وزارت آموزش و پرورش انجام شده بود، در این پژوهش تلاش شده تا با بهره‌گیری از یکی از شیوه‌های نوین و نیرومند پژوهش تحت عنوان «فراتحلیل»^(۴) به‌تحلیل و ترکیب نتایج پژوهش‌های انجام گرفته در کشور در زمینه‌ی کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش اقدام شود تا از رهگذر نتایج تحقیقات پیشین، عمده‌ترین عوامل مؤثر بر افزایش کاربست یافته‌های پژوهشی استخراج، دسته‌بندی و تحلیل شود. به‌عبارت دیگر، مسأله‌ی اساسی در این پژوهش فراتحلیل یا ترکیب نتایج حاصل از پژوهش‌های انجام گرفته در خصوص عوامل مؤثر در کاربست یافته‌های پژوهشی‌های آموزش به‌منظور یک‌پارچه کردن، نتایج حاصل از تحقیقاتی است که به‌طور مستقل انجام شده است تا نتایج دقیق‌تر و منسجم‌تر حاصل گردد.

بدین منظور و با عنایت به‌مبانی نظری و روش شناختی پژوهش، تعداد شش سؤال پژوهشی و بیست و دو سؤال فرعی طراحی و مورد بررسی و آزمون قرار گرفتند. سؤال‌های اصلی پژوهش عبارتند از:

۱ - آیا بین مدیریت پژوهش و کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه وجود دارد؟

۲ - آیا بین نظام اطلاع‌رسانی پژوهش و کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه وجود دارد؟

۳ - آیا بین آموزش پژوهش و کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه وجود دارد؟

۴ - آیا بین اشاعه‌ی فرهنگ پژوهش و کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه وجود دارد؟

۵ - آیا بین تقویت منابع مالی پژوهش و کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه وجود دارد؟

۶ - آیا بین بعد فنی و روش شناختی مناسب پژوهش و کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه وجود دارد؟

لازم به‌توضیح اینکه چون برای فراتحلیل از روش «هانترو اشمیت» استفاده شده است، سؤال‌های پژوهش به‌صورت رابطه‌ای صورت‌بندی شده‌اند.

1 - Wiersma, willam

2 - Lampertt, M.

3 - Borg, Gall

4 - Meta-Analysis

روش

در این پژوهش با توجه به اهداف و ماهیت پژوهش، از روش فراتحلیل استفاده شده است با روش فراتحلیل می‌توان نتایج پژوهش‌ها را با یکدیگر ترکیب کرد و روابط تازه‌ای میان پدیده‌های اجتماعی کشف نمود. این روش تحلیل تحلیل‌هاست، یعنی تحلیل آماری مجموعه‌ای از نتایج مطالعات جداگانه به منظور ادغام یافته‌ها می‌باشد (دی کاستر^(۱)، ۲۰۰۳).

فراتحلیل شیوه‌ای دقیق برای ترکیب هدفمند نتایج مطالعات متعدد برای رسیدن به یک برآورد بهتر درباره‌ی حقیقت است که شامل مراحل زیر می‌باشد (استرینر^(۲)، ۲۰۰۳)

الف) یک جستجوی فراگیر برای تمامی مدارک موجود

ب) بکارگیری معیار، روشی برای تعیین پژوهش‌های قابل شمول

ج) تعیین یک اندازه‌ی اثر برای هر تحقیق

و) یکی کردن اندازه‌های اثر پژوهش‌ها تا رسیدن به یک برآورد کلی از شیوع یا تأثیر یک رفتار

جامعه‌ی آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه‌ی آماری پژوهش عبارت است از ۱۵ پژوهش انجام گرفته در زمینه‌ی کاربست یافته‌های پژوهش‌های آموزشی که در سطح کشور انجام شده بود. این پژوهش‌ها با مراجعه یا مکاتبه با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی آموزش و پرورش جمع‌آوری و پس از پالایش آنها به‌لحاظ فنی و روش شناختی تعداد ۹ پژوهش که شرایط علمی و روش شناختی را برای فراتحلیل دارا بودند، انتخاب و مورد بررسی قرار گرفته شد. در جدول شماره (۱) مشخصات طرح‌های پژوهشی مورد استفاده به‌تفضیل آورده شده است.

جدول شماره (۱) اطلاعات تفصیلی پیرامون پژوهش‌های مورد استفاده در فراتحلیل (نمونه پژوهش)

ردیف	پژوهشگر	محل انجام پژوهش	سال پژوهش
۱	سیدرضا حسینی	استان مرکزی	۱۳۷۶
۲	شمسی نامی	طرح کشوری	۱۳۷۶
۳	طاهره سعادت	استان مازندران	۱۳۷۷
۴	نعمت‌الله متین	طرح کشوری	۱۳۷۹
۵	یاراله رمیانی	استان اصفهان	۱۳۸۲
۶	رمضان حسن زاده	استان مازندران	۱۳۸۲
۷	علیمراد موسی پور و یوسف نجفی	استان آذربایجان شرقی	۱۳۸۲
۸	علی بخشی	استان مرکزی	۱۳۸۲
۹	حسن سرمدی	استان همدان	۱۳۸۳

فصلنامه‌ی پژوهش‌های آموزشی، شماره ۲۴، سال ۱۴۰۰

ابزار جمع‌آوری اطلاعات: در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات از چک لیست گزینش طرح‌های پژوهشی استفاده شده است. بر اساس این چک لیست که شامل مؤلفه‌های روش شناختی پژوهش مانند: سؤال‌ها، فرضیه‌ها، اهداف، جامعه‌ی آماری، نمونه‌گیری، روش پژوهش، روش آماری، روایی و پایایی طرح‌های پژوهشی برای فراتحلیل انتخاب گردید.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: در ۲۰ سال اخیر سه روش فراتحلیل عمومیت خود را حفظ کرده است و اکثر پژوهشگران از این روش‌ها استفاده نموده‌اند (استرینر، ۲۰۰۳). این روش‌ها عبارتند از:

۱ - روش هدجس و ال‌کین^(۳) (۱۹۹۸): این صاحب‌نظران مدل‌های اندازه‌های تصادفی و ثابت را برای ترکیب اندازه‌های اثر به‌کار برده‌اند.

۲ - روش روزنتال و روبین^(۴) (۱۹۹۱): این صاحب‌نظران نیز مدل‌های اندازه‌های تصادفی و ثابت را برای ترکیب اندازه‌های اثر به‌کار برده‌اند.

۳ - روش‌های هاتر و اشمیت^(۵) (۱۹۹۰): این صاحب‌نظران از یک روش واحد یعنی روش اندازه‌های تصادفی، حمایت می‌کنند. آنان معتقدند که مدل‌های اندازه‌های ثابت برای داده‌های واقعی نامناسب است. این روش با جداسازی و اصلاح منابع از اشکالاتی نظیر نمونه‌گیری از خطا و اعتماد بر متغیرهای پژوهش تأکید دارد. در این پژوهش برای ترکیب یافته‌های پژوهش (اندازه‌های اثر^(۶))، از روش (هاتر و اشمیت) استفاده شده است. در فراتحلیل، اصل اساسی عبارت از محاسبه‌ی اندازه‌ی اثر برای مطالعات مجزا و تبدیل آنها به یک ماتریس مشترک (مقیاس مشترک) و آنگاه ترکیب آنها برای دستیابی به یک میانگین اندازه‌ی اثر است. فراتحلیل‌گران با داشتن مقادیر میانگین، واریانس و انحراف معیار گروه‌ها قادر به محاسبه‌ی اندازه‌ی اثر هستند، اما رایج‌ترین شاخص‌های مورد استفاده آنان r و d است که غالباً d را برای تفاوت‌های گروهی و r را

1 - Decoster, J

2 - Streiner, D,L

3 - Hedges-olkin method

4 - RosenThal-Rubin method

5 - Hunter and shmidt mehod

6 - Effect sizes

برای مطالعات همبستگی به کار می‌برند. در این پژوهش از شاخص r استفاده شده و آمارهای T و F با استفاده از فرمول‌های ولف^(۱) (۱۹۸۲) به r تبدیل شده‌اند (فیلد^(۲)، ۲۰۰۲) هم‌چنین برای تفسیر اندازه‌های اثر از جدول کوهن^(۳) (۱۹۷۷) استفاده شده است.

جدول شماره (۲) تفسیر اندازه اثر کوهن

اندازه اثر	d	r
اندازه اثر کم	۰/۲	۰/۱
اندازه اثر متوسط	۰/۵	۰/۳
اندازه اثر زیاد	۰/۸	۰/۵

یافته‌ها

همان‌طور که در قسمت مقدمه اشاره گردید، در این پژوهش ۲۲ سؤال پژوهشی در شش محور مطابق با چهار چوب نظری و روش شناختی پژوهش (روش اشمیت و هانتز) طبقه‌بندی و مورد بررسی قرار گرفت که نتایج حاصل از فراتحلیل آنها به تفکیک هر محور عبارت است:

محور اول: مدیریت پژوهش:

جدول شماره (۳) نتایج حاصل از فراتحلیل سؤال پژوهشی اول: ارتباط بین مدیریت پژوهش و کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش

ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر	میانگین اندازه اثر	انحراف استاندارد
۱	ارتباط مدیران، تصمیم‌گیران و پژوهشگران	۴	۰/۳۲۸۱	۰/۶۷۸
۲	نظارت مستمر بر فرآیند پژوهش	۳	۰/۲۶۱۱	۰/۹۲۱
۳	نگرش مثبت مدیران به پژوهش	۳	۰/۳۷۲۱	۰/۱۰۰۲
۴	ساده‌سازی قوانین و مقررات پژوهش	۴	۰/۱۹۲۷	۰/۰۸۲۷

نتایج حاصل از جدول (۳) نشان داد که ارتباط مدیران، تصمیم‌گیران و پژوهشگران با اندازه اثر ۰/۳۲۸۱، نظارت مستمر بر فرآیند پژوهش با اندازه اثر ۰/۲۶۱۱، نگرش مثبت مدیران به پژوهش با اندازه اثر ۰/۳۷۲۱ و ساده‌سازی قوانین و مقررات

با اندازه اثر ۰/۱۹۲۷ مطابق جدول کوهن در سطح متوسط با کاربست یافته‌ی پژوهشی در آموزش و پرورش ارتباط دارند. محور دوم: نظام اطلاع‌رسانی پژوهش

جدول شماره (۴) نتایج حاصل از فراتحلیل سؤال پژوهشی دوم: ارتباط بین نظام اطلاع‌رسانی پژوهش و کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش

ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر	میانگین اندازه اثر	انحراف استاندارد
۱	راه اندازی پایگاه‌های اطلاع‌رسانی پژوهش	۶	۰/۶۹۲۱	۰/۱۴۲۱
۲	تهیه چکیده‌های پژوهشی و انتشارات آنها	۵	۰/۵۱۲۱	۰/۰۹۹۱
۳	انتشارات مجلات و نشریات پژوهشی	۵	۰/۴۷۱۸	۰/۰۹۸۸
۴	برگزاری مستمر گردهمایی‌های ارائه یافته‌های پژوهشی	۵	۰/۶۴۴۵	۰/۱۴۰۱
۵	تهیه و تدوین بانک‌های اطلاعاتی CD و فیلم‌های کاربردی از پژوهش‌های انجام گرفته	۳	۰/۳۴۱۱	۰/۰۸۷۱

نتایج حاصل از جدول شماره (۴) نشان داد که راه اندازی پایگاه‌های اطلاع‌رسانی پژوهش با اندازه اثر ۰/۶۹۲۱، برگزاری مستمر گردهمایی ارائه یافته‌های پژوهشی با اندازه اثر ۰/۶۴۴۵ و تهیه چکیده‌های پژوهشی و انتشارات آنها با اندازه اثر ۰/۵۱۲۱ مطابق جدول کوهن در سطح زیاد با کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه دارد.

همچنین انتشار مجلات و نشریات پژوهشی و تهیه و تدوین بانک‌های اطلاعاتی و فیلم‌های کاربردی از پژوهش‌های انجام گرفته در سطح متوسط با کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش ارتباط دارند.

محور سوم: آموزش پژوهش

1 - Wolf
3 - Cohen

2 - Field

جدول شماره (۵) نتایج حاصل از فراتحلیل سؤال پژوهشی سوم: ارتباط بین آموزش پژوهش و کاربری یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش

ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر	میانگین اثر EZ	انحراف استاندارد
				اندازه اثر SD
۱	برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش پژوهش برای مدیران و کارشناسان	۴	۰/۲۴۲۶	۰/۰۶۷۱
۲	برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش و پژوهش برای پژوهشگران	۴	۰/۲۳۵۴	۰/۰۴۲۱
۳	برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش پژوهش برای معلمان	۵	۰/۴۸۷۴	۰/۰۲۰۱

نتایج حاصل از جدول (۵) نشان داد که برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش پژوهش برای مدیران و کارشناسان با اندازه اثر ۰/۲۴۲۶، برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش پژوهش برای پژوهشگران ۰/۲۳۵۴، و برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش پژوهش برای معلمان با اندازه اثر ۰/۴۸۷۴ مطابق جدول کوهن در متوسط با کاربری یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه دارند.

محور چهارم: اشاعه‌ی فرهنگ پژوهش

جدول شماره (۶) نتایج حاصل از فراتحلیل سؤال پژوهشی چهارم: ارتباط بین اشاعه فرهنگ پژوهش و کاربری یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش

ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر	میانگین اثر EZ	انحراف استاندارد
				اندازه اثر SD
۱	گسترش فرهنگ پژوهش محوری	۴	۰/۴۷۸۱	۰/۰۵۲۱
۲	فرهنگ مطالعه و پژوهش خوانی	۳	۰/۳۲۱۱	۰/۰۴۴۸
۳	ایجاد باور به سودمندی پژوهش	۴	۰/۲۴۱۱	۰/۰۳۲۵

نتایج حاصل از جدول (۶) نشان داد که گسترش فرهنگ پژوهش محوری با اندازه اثر ۰/۴۷۸۱، فرهنگ مطالعه و

پژوهش خوانی با اندازه اثر ۰/۳۲۱۱ و ایجاد باور به سودمندی پژوهش با اندازه اثر ۰/۲۴۱۱ مطابق جدول کوهن در سطح متوسط با کاربری یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه دارند.

محور پنجم: تقویت منابع مالی پژوهش

جدول شماره (۷) نتایج حاصل از فراتحلیل سؤال پژوهشی پنجم: ارتباط بین تقویت منابع مالی پژوهش و کاربری یافته‌های پژوهش در آموزش و پرورش

ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر	میانگین اثر EZ	انحراف استاندارد
				اندازه اثر SD
۱	افزایش اعتبارات پژوهشی	۵	۰/۵۴۱	۰/۰۵۶۱
۲	اختصاص اعتبارات خاص برای کاربری تحقیقات	۳	۰/۱۹۷۱	۰/۰۴۸۱
۳	تسهیل در قوانین و مقررات مالی پژوهش	۴	۰/۳۹۱۴	۰/۰۳۴۱
۴	افزایش سقف اعتبارات طرح‌های پژوهشی	۳	۰/۲۱۴۱	۰/۰۴۸۱

نتایج حاصل از جدول (۷) نشان داد که افزایش اعتبارات پژوهشی با اندازه اثر ۰/۵۴۱ مطابق جدول کوهن مناسب و بالا ارزیابی می‌شود و با کاربری یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش ارتباط دارد. همچنین اختصاص اعتبار خاص به کمیته‌های کاربری، تسهیل در قوانین و مقررات مالی پژوهش، افزایش سقف اعتبارات طرح‌های پژوهشی دارای اندازه‌های اثر متوسط می‌باشند، که با کاربری یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه دارند.

محور ششم: بعد فنی و روش شناختی پژوهش

جدول شماره (۸) نتایج حاصل از فراتحلیل سؤال پژوهشی ششم: ارتباط بین بعد فنی و روش شناختی پژوهش و کاربری یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش

ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر	میانگین اثر EZ	انحراف استاندارد
				اندازه اثر SD
۱	مساله یابی و اولویت‌های پژوهشی دقیق	۵	۰/۶۸۹۱	۰/۰۵۴۱
۲	انجام پژوهش با روش شناختی مناسب	۳	۰/۵۵۴۱	۰/۰۳۲۷
۳	روایی و پایانی مناسب طرح‌های پژوهشی	۴	۰/۶۱۲۱	۰/۰۴۸۲

مناسب طرح‌های پژوهشی با اندازه‌ی اثر ۰/۶۱۲۱ مطابق جدول کوهن مناسب و بالا ارزیابی می‌شود و با کاربریست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش ارتباط دارند.

نتایج حاصل از جدول (۸) نشان داد که مسأله‌یابی و اولویت‌های پژوهشی دقیق با اندازه‌ی اثر ۰/۶۸۹۱، انجام پژوهش با روش شناختی مناسب با اندازه‌ی اثر ۰/۵۵۴۱، و روایی و پایانی

جدول شماره (۹) خلاصه نتایج حاصل از فراتحلیل بیست و دو سؤال پژوهشی: (اندازه اثر هر متغیر در ارتباط با کاربریست یافته‌های پژوهشی آموزشی)

ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر محاسبه شده N	میانگین اندازه اثر EZ	انحراف استاندارد اندازه اثر SD
------	----------------	---------------------------------	-------------------------	----------------------------------

الف - مدیریت پژوهش				
ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر محاسبه شده N	میانگین اندازه اثر EZ	انحراف استاندارد اندازه اثر SD
۱	ارتباط مدیران، تصمیم	۴	۰/۳۲۸۱	۰/۰۶۷۸
۲	نظارت مستمر بر فرآیند پژوهش	۳	۰/۲۶۱۱	۰/۰۷۸۲
۳	نگرش مثبت مدیران اجرایی به پژوهش	۳	۰/۳۷۲۱	۰/۱۲۸۷
۴	ساده سازی قوانین و مقررات پژوهش	۳	۰/۱۹۲۷	۰/۱۱۲۲

ب - ایجاد نظام اطلاع رسانی پژوهش				
ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر محاسبه شده N	میانگین اندازه اثر EZ	انحراف استاندارد اندازه اثر SD
۵	راه اندازی پایگاه‌های اطلاع رسانی پژوهش	۶	۰/۶۹۲۱	۰/۱۷۸۱
۶	تهیه چکیده‌های پژوهش و انتشار آنها	۵	۰/۵۱۲۱	۰/۱۸۷۶
۷	انتشار مجلات و نشریات پژوهشی	۵	۰/۴۷۱۸	۰/۰۹۸۸
۸	برگزاری مستمر گردهمایی ارائه یافته‌های پژوهشی	۵	۰/۶۴۴۵	۰/۱۴۰۱
۹	تهیه و تدوین بانک‌های اطلاعاتی، CD و فیلم‌های کاربردی از پژوهش‌های انجام گرفته	۳	۰/۳۴۱۱	۰/۰۸۷۱

ج - آموزش پژوهش				
ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر محاسبه شده N	میانگین اندازه اثر EZ	انحراف استاندارد اندازه اثر SD
۱۰	برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش پژوهش برای مدیران و کارشناسان	۴	۰/۰۶۷۱	۰/۰۸۹۵
۱۱	برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش پژوهش برای پژوهشگران	۴	۰/۰۴۲۱	۰/۰۶۸۱
۱۲	برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش پژوهش برای معلمان	۳	۰/۰۲۰۱	۰/۰۸۹۱

د - اشاعه فرهنگ پژوهش				
ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر محاسبه شده N	میانگین اندازه اثر EZ	انحراف استاندارد اندازه اثر SD
۱۳	گسترش فرهنگ پژوهش محدود	۴	۰/۴۷۸۱	۰/۰۵۲۱
۱۴	فرهنگ مطالعه و پژوهش خوانی	۳	۰/۳۲۱۱	۰/۰۴۴۸
۱۵	ایجاد باور به سودمندی پژوهش	۴	۰/۲۴۱۱	۰/۰۳۲۵

ه - تقویت منابع مالی پژوهش				
ردیف	سؤال‌های پژوهش	تعداد اندازه اثر محاسبه شده N	میانگین اندازه اثر EZ	انحراف استاندارد اندازه اثر SD
۱۶	افزایش اعتبارات پژوهشی	۵	۰/۵۴۱۱	۰/۰۵۶۱
۱۷	اختصاص اعتبار خاص برای کاربریست	۳	۰/۱۹۷۱	۰/۰۴۸۱
۱۸	تحقیقات (کمیته‌های کاربریست)	۴	۰/۳۹۱۴	۰/۰۳۴۱
۱۹	تسهیل در قوانین و مقررات مالی پژوهش	۳	۰/۲۱۴۱	۰/۰۴۸۱

و - روش شناختی صحیح و پژوهش			
۰/۰۵۴۱	۰/۶۸۹۱	۵	مسأله یابی و اولویت‌های پژوهشی دقیق
۰/۰۳۲۷	۰/۵۵۴۱	۳	انجام پژوهش با روش شناختی صحیح
۰/۰۴۸۲	۰/۶۱۲۰	۴	ارزیابی و پایایی طرح‌های پژوهشی

بیست و دو سؤال پژوهشی طراحی و تنظیم گردید. سؤال‌های مذکور در شش محور، مدیریت پژوهش، نظام اطلاع‌رسانی پژوهش، آموزش و پژوهش، اشاعه‌ی فرهنگ پژوهش، تقویت منابع مالی پژوهش و بعد فنی و روش شناختی پژوهش بودند که با روش هانتر و اشمیت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

در محور اول، مجموعه‌ی عوامل مربوط به مدیریت پژوهش و ارتباط آن با کاربست یافته‌های پژوهش‌های آموزشی، مورد بررسی قرار گرفت. در این خصوص یافته‌های پژوهش تأیید دیگری بر تحقیقات پیشین بود. در واقع نتایج حاصل از این محور با یافته‌های پژوهش‌های مهرمحمدی (۱۳۷۹)، ۱۳۷۶، ۱۳۷۰، ۱۳۸۰، متین (۱۳۷۹)، سعادت‌نی (۱۳۷۷)، بخشی (۱۳۸۲)، رومیانی (۱۳۸۲) و محمدی (۱۳۸۳) همسو بود، زیرا نتایج پژوهشی و مطالعاتی حاکی از آن است که مدیریت پژوهش به دلیل اینکه در فرآیند اجرای پژوهش از مسأله‌یابی تا کاربست در جریان پژوهش است، عامل مؤثر در کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش می‌باشد.

در محور دوم، مجموعه‌ی عوامل مربوط به نظام اطلاع‌رسانی پژوهش و ارتباط با کاربست یافته‌های پژوهش‌های پیشین، تأیید بر ارتباط نظام اطلاع‌رسانی و کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش بود در این زمینه یافته‌های حاصل از پژوهش با نتایج پژوهش‌ها و مطالعات بازرگان (۱۳۷۲)، نامی (۱۳۷۷)، سعادت‌نی (۱۳۷۷)، متین (۱۳۷۹) و حسن‌زاده (۱۳۸۲) همسو و هماهنگ بود. این صاحب‌نظران بر اساس یافته‌های پژوهشی خود اشاره نموده‌اند که مستندسازی پژوهش‌های انجام شد، طبقه‌بندی و انتشار آنها جهت دسترسی آسان و سریع، ارتباط زیادی با کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش دارد.

در محور سوم، مجموعه‌ی عوامل مربوط به آموزش پژوهش و ارتباط آن با کاربست یافته‌های پژوهش‌های آموزشی مورد بررسی قرار گرفت. در این خصوص، یافته‌های پژوهش تأییدی بر یافته‌های پژوهشی و مطالعاتی صاحب‌نظرانی هم‌چون سیف

جدول شماره (۹) میانگین اندازه‌های اثر ۲۲ سؤال پژوهشی را که از چند مطالعه‌ی مستقل حاصل شده است، نشان می‌دهد همان‌طور که در روش پژوهش توضیح داده شد، محاسبه‌ی اندازه‌ی اثر از شاخص آماری r (همبستگی) بر اساس روش هانتر و اشمیت انجام شد و بر اساس جدول فوق اندازه‌های اثر مربوط به نظام اطلاع‌رسانی پژوهش ۰/۶۹۲۱، برگزاری مستمر گردهمایی ارائه یافته‌های پژوهشی ۰/۶۴۴۵، افزایش اعتبارات پژوهش ۰/۵۴۱۱، تهیه‌ی چکیده‌های پژوهش و انتشار آنها ۰/۵۱۲۱، مسأله‌یابی و اولویت‌های پژوهشی ۰/۶۸۹۱، روش شناختی مناسب ۰/۵۵۴۱، روایی و پایایی مناسب ۰/۶۱۲۰ مطابق جدول کوهن در سطح بالا با کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه دارند.

هم‌چنین انتشار مجلات و نشریات پژوهش با اندازه‌ی اثر ۰/۴۷۱۸، گسترش فرهنگ پژوهش‌محوری با اندازه‌ی اثر ۰/۴۷۸۱، تسهیل در قوانین و مقررات مالی پژوهش با اندازه‌ی اثر ۰/۳۹۱۴، نگرش مثبت مدیران اجرایی به تحقیق با اندازه‌ی اثر ۰/۳۷۲۱، تهیه و تدوین بانک‌های اطلاعاتی با اندازه‌ی اثر ۰/۳۴۱۱ و ارتباط مدیران، تصمیم‌گیران و پژوهشگران با اندازه‌ی اثر ۰/۳۲۸۱، مطابق جدول کوهن در سطح متوسط با کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش رابطه دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

مهر محمدی (۱۳۷۱) که در واقع از او به‌عنوان بنیان‌گذار پژوهش در آموزش و پرورش باید یاد نمود، معتقد است بکارگیری یافته‌های پژوهشی در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها توسط مدیران و برنامه‌ریزان نظام آموزشی، نقطه عطف و فلسفه‌ی وجودی توسعه و تقویت فعالیت‌های پژوهشی را تشکیل می‌دهد. با توجه به این مهم، از مجموع پژوهش‌های انجام شده، تعداد نه پژوهش جهت بررسی، تحلیل و ترکیب یافته‌ها و فراتحلیل آنها حائز شرایط تشخیص داده شد. این پژوهش‌ها در مجموع شامل هفتاد و چهار سؤال و فرضیه پژوهشی بودند که پس از پالایش،

(۱۳۸۰)، کاردان (۱۳۸۰)، شریفی (۱۳۸۰) مهرمحمدی (۱۳۷۹)، متین (۱۳۷۹)، وایز زما (۱۹۹۱)، لامپرت (۱۹۸۵) و بورگ و گال (۱۹۹۶) است که معتقدند آموزش روش‌های پژوهش در کلیه سطوح آموزش و پرورش و به‌ویژه معلمان عامل مؤثر در کاربست یافته‌های پژوهشی در کلاس درس است.

در محور چهارم، مجموعه عوامل مربوط به اشاعه فرهنگ پژوهش و ارتباط آن با کاربست یافته‌های پژوهش‌های آموزشی مورد بررسی قرار گرفت. در این خصوص، یافته‌های حاصل از پژوهش با نتایج پژوهش‌های سعادت‌ی (۱۳۷۷)، نامی (۱۳۷۷)، رومیانی (۱۳۸۲)، بخشی (۱۳۸۲) و محمدی (۱۳۸۳) مبنی بر گسترش فرهنگ پژوهش محوری، مطالعه و پژوهش‌خوانی در کلیه سطوح آموزش و پرورش همسو می‌باشد.

در محور پنجم، مجموعه عوامل مربوط به تقویت منابع مالی پژوهش و ارتباط آن با کاربست یافته‌های پژوهش‌های آموزشی مورد بررسی قرار گرفت. در این خصوص یافته‌های پژوهش با نتایج پژوهش‌ها و مطالعات مهرمحمدی (۱۳۷۱، ۱۳۷۹)، کیانمش (۱۳۷۷)، رومیانی (۱۳۸۲) و محمدی (۱۳۸۳) همسو می‌باشد. این صاحب‌نظران افزایش اعتبارات پژوهشی وزارت آموزش و پرورش را به‌لحاظ گسترش پژوهش در این نهاد و تشکیل کمیته‌های کاربست تحقیقات از عوامل مؤثر در کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش می‌دانند.

در محور ششم، مجموعه عوامل مربوط به بعد فنی و روش شناختی مناسب پژوهش و ارتباط آن با کاربست یافته‌های پژوهش‌های آموزشی مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌های حاصل از پژوهش با نتایج پژوهش‌های صافی (۱۳۷۱)، مهرمحمدی (۱۳۷۷)، نامی (۱۳۷۷)، حسن‌زاده (۱۳۸۲) و موسی‌پور و نجفی (۱۳۸۲) همسو می‌باشد. یافته‌های حاصل از این پژوهش‌ها نشان داده‌اند در صورتی که مدیران و برنامه‌ریزان آموزشی به روش شناختی و کیفیت پژوهش‌های آموزشی اعتماد داشته باشند، بیشتر تمایل به کاربست یافته‌های پژوهشی در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌های خود دارند.

پیشنهادهای پژوهش

در این قسمت پیشنهادهای و راهکارهای پژوهش متناظر با شش

محور اصلی پژوهش به شرح زیر ارائه می‌گردد:

الف - پیش‌نهادهای متناظر بر مدیریت پژوهش

- ۱ - برقراری ارتباط مستمر بین مدیران، تصمیم‌گیران و پژوهشگران
 - ۲ - نظارت مستمر بر فرآیند انجام پژوهش از جمله انتخاب پژوهشگران با صلاحیت
 - ۳ - لازم است ترتیبی داده شود که پژوهشگران، سیاست‌گذاران و مجریان به‌طور مرتب در جلسات هم‌اندیشی پیرامون مسائل کاربست شرکت نمایند.
 - ۴ - برگزاری منظم و مستمر جلسات شورای تحقیقات و کمیته‌های کاربست در آموزش و پرورش
 - ۵ - برقرار نمودن ارتباط بین آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و مراکز پژوهش
 - ۶ - تسهیل نمودن قوانین و مقررات مربوط به اجرای پژوهش
 - ۷ - تدوین شیوه‌نامه‌ی کاربست یافته‌های پژوهش و نظام‌مند نمودن آن
 - ۸ - دقت در انتخاب ناظران آگاه به مسائل آموزش و پرورش و روش شناختی پژوهش
 - ۹ - ایجاد یک نظام ارزشیابی دقیق از طرح‌های پژوهشی اجرا شده و انعکاس نتیجه‌ی آن به ناظران و مجریان پژوهش
 - ۱۰ - مبادله‌ی تجربیات شوراهای تحقیقات استان‌ها و کمیته‌های پژوهشی معاونت‌های وزارتخانه‌ها، همسو با کاربست یافته‌های پژوهشی
 - ۱۱ - مخاطبانی که باید یافته‌های پژوهشی را دریافت نمایند، به‌طور دقیق شناسایی شوند.
 - ۱۲ - طرح‌های پژوهشی سفارش شده پیش از اجرا باید از سوی حوزه سفارش‌گیرنده به‌دقت برنامه‌ریزی شود.
 - ۱۳ - تفویض اختیار به مدیران جهت کاربست یافته‌های پژوهشی در سطوح مختلف
 - ۱۴ - قانونمند کردن استفاده از یافته‌های پژوهشی در تصمیم‌گیری‌های مدیران
- ب - پیش‌نهادهای متناظر بر نظام اطلاع‌رسانی پژوهش
- ۱ - طراحی و استقرار نظام اطلاع‌رسانی پژوهش در آموزش و پرورش

- ۲ - مستندسازی پژوهش‌های انجام شده در آموزش و پرورش و در اختیار گذاشتن آنها از طرق مختلف به مخاطبان
- ۳ - راه‌اندازی پایگاه‌های اطلاعاتی - پژوهشی اینترنتی و قرار دادن آن بر روی وب سایت آموزش و پرورش.
- ۴ - ساماندهی نظام طبقه‌بندی و نگهداری پژوهش‌های انجام شده به منظور دسترسی سریع و آسان به آنها
- ۵ - توسعه‌ی مراکز پژوهشی و اطلاع‌رسانی در نواحی و مناطق آموزشی
- ۶ - برگزاری مستمر گردهمایی ارائه یافته‌های پژوهشی متناسب با مخاطبان پژوهش
- ۷ - تهیه‌ی راهنمای تحقیقات آموزشی انجام شده بر حسب موضوع و انتشار آن
- ۸ - تهیه‌ی چکیده‌ی پژوهش‌های انجام گرفته در آموزش و پرورش و انتشار آنها
- ۹ - ایجاد مراکز اطلاع‌رسانی و پژوهش برای معلمان و دانش‌آموزان
- ۱۰ - انتشار مجلات پژوهشی و ارسال آن برای مراکز آموزش و مدارس
- ۱۱ - تهیه و تدوین بانک‌های اطلاعاتی در زمینه‌ی پژوهش‌های انجام شده و قرار دادن آنها بر روی اینترنت و وب سایت آموزش و پرورش
- ۱۲ - استفاده از صدا و سیما برای انعکاس یافته‌های پژوهشی در افکار عمومی
- ج - پیشنهادی متناظر بر آموزش پژوهش
 - ۱ - طراحی و اجرای برنامه‌ی آموزش پژوهش برای معلمان
 - ۲ - برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش پژوهش برای مدیران، برنامه‌ریزان و کارشناسان
 - ۳ - برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش و پژوهش برای پژوهشگران با تأکید بر کاربردی یافته‌های پژوهش
 - ۴ - برگزاری منظم و مستمر دوره‌های پژوهشگری، پژوهشیاری و اقدام‌پژوهی در سطوح مختلف آموزش و پرورش
 - ۵ - تألیف کتاب‌های روش پژوهش برای معلمان
 - د - پیشنهادی متناظر بر اشاعه‌ی فرهنگ پژوهش
 - ۱ - ایجاد باور به سودمندی پژوهش‌های انجام شده در

- آموزش و پرورش در مدیریت سطوح بالا
- ۲ - تبیین ابعاد و اهمیت پژوهش‌های آموزشی در کلیه‌ی سطوح آموزش و پرورش
- ۳ - رواج تفکر کاربردی یافته‌های پژوهش‌های آموزشی در سطوح تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی‌ها
- ۴ - گسترش روحیه‌ی پژوهش‌محوری در آموزش و پرورش
- ۵ - تغییر نگرش نسبت به پژوهش‌های آموزشی و کاربردی آن در آموزش و پرورش
- ۶ - گسترش فرهنگ مطالعه و پژوهش‌خوانی در آموزش و پرورش
- ۷ - پرورش روحیه‌ی تفکر علمی و تفکر انتقادی در دانش‌آموزان و معلمان
- ۸ - ایجاد نگرش پژوهشی در سطوح مختلف مدیریت و برنامه‌ریزی
- ه - پیشنهادی متناظر با تقویت منابع مالی پژوهش
 - ۱ - افزایش اعتبارات در آموزش و پرورش متناسب با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور
 - ۲ - افزایش حق‌التحقیق و حق‌الزحمه نظارت طرح‌های پژوهشی
 - ۳ - افزایش سقف اعتبارات طرح‌های پژوهشی
 - ۴ - اختصاص اعتبار جهت کاربردی یافته‌های پژوهشی
 - ۵ - تسهیل قوانین و مقررات پژوهشی در آموزش و پرورش
 - ۶ - اعطای فرصت‌های مطالعاتی به پژوهشگران
- و - پیشنهادی متناظر بر بعد فنی و روش‌شناختی پژوهش
 - ۱ - انتخاب عناوین پژوهشی مناسب و تصویب آنها در شوراهای آموزش و پرورش
 - ۲ - فرآیند مسأله‌یابی و تعیین اولویت‌بندی پژوهش به‌طور عملی و دقیق انجام گیرد.
 - ۳ - دقت در انتخاب پژوهشگران و ناظران مناسب برای طرح‌های پژوهشی
 - ۴ - رعایت روش‌شناختی پژوهشی (انتخاب نمونه - انتخاب ابزارها - روایی و پایایی و...)
 - ۵ - به‌همان میزان که به پژوهش‌های کاربردی توجه می‌شود باید به پژوهش‌های بنیادی هم اهمیت داد.

منابع

- آقازاده، احمد (۱۳۷۵). راهکارهای فراهم کردن زمینه کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش، تهران، مقاله ارائه شده در نخستین سمینار ادواری پژوهش در آموزش و پرورش.
- آقازاده، احمد، (۱۳۷۵). راههای فراهم کردن زمینه کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهشنامه آموزشی شورای تحقیقات.
- آقازاده، احمد. (۱۳۷۵) موقعیت تحقیقات آموزشی - پرورشی در سایر کشورهای دنیا. تهران: مجموعه مقاله‌های پژوهش در آموزش.
- آقازاده، احمد (۱۳۸۰) بررسی نارسایی‌ها و موانع در کاربست نتایج و یافته‌های تحقیقات تربیتی تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهشنامه آموزش، ویژه‌نامه شماره ۱۰
- الحسینی، سیدرضا (۱۳۷۶) مطالعه رابطه بین اشاعه فرهنگ پژوهش و انجام پروژه‌های دوره کارشناسی آموزش عالی فرهنگیان استان مرکزی اداره کل آموزش و پرورش استان مرکزی
- الماسیان، نوراله رحیم. (۱۳۸۳) آموزش و پرورش و کاربست یافته‌های تحقیقات (موانع و راهکارها) مجموعه مقالات همایش کشوری آموزش و پرورش و توسعه و پژوهش، سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی
- امامی، مینو، آرمند اهری، اکبر (۱۳۷۳). بررسی میزان استفاده از یافته‌های تحقیقاتی در برنامه‌ریزی‌های آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی. اداره کل آموزش و پرورش آذربایجان شرقی
- امینی. شیدا. (۱۳۸۳) آموزش و پرورش و کاربست یافته‌های تحقیق مجموعه مقالات همایش کشوری آموزش و پرورش و توسعه، سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی
- بازرگان، عباس. (۱۳۷۲). نقش اطلاع‌رسانی در پژوهش‌های آموزشی. تهران، فصلنامه تعلیم و تربیت شماره ۳۴
- بازرگان، عباس (۱۳۸۰) راهبردهای اشاعه یافته‌های پژوهش‌های آموزشی، پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، ویژه‌نامه شماره ۱۰
- بخشی، علی. (۱۳۸۲) بررسی شیوه‌های کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش استان مرکزی، سازمان آموزش و پرورش استان مرکزی، شورای تحقیقات
- تاجیک اسماعیلی، عزیزالله (۱۳۷۷) تحقیقات و چون و چراها. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهشنامه آموزشی، شماره ۶.
- تاجیک اسماعیلی، عزیزالله (۱۳۷۷)، کاربست یافته‌های تحقیقات، بن‌بست‌ها و راهکارها، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت. پژوهشنامه آموزشی، شماره ۶
- توحیدلو، فتح الله (۱۳۸۱) ضرورت کاربست یافته‌های پژوهشی در فرآیندهای برنامه‌ریزی و موانع آن در آموزش و پرورش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزش شماره ۴۸
- جانستون، جیمز. ان. (۱۳۷۳) روش‌هایی برای به‌کار بستن یافته‌های پژوهشی. ترجمه: محمود مهرمحمدی، تهران: شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش
- حاج آقا، عباس (۱۳۷۳) کاربست نتایج تحقیقات آموزشی - تربیتی در انجام فعالیت‌های یاددهی - یادگیری توسط معلم. اداره کل آموزش و پرورش استان مرکزی، فصلنامه معلم و مدرسه، شماره ۷
- حسن‌زاده، رمضان (۱۳۸۰). ارتباط پژوهشگران. بهره‌وران عامل کلیدی در کاربست یافته‌های پژوهش، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، ویژه‌نامه شماره ۱۰
- حسن‌زاده، رمضان (۱۳۸۲) بررسی میزان کاربست تحقیقات انجام شده در آموزش و پرورش مازندران و عوامل مؤثر بر آن، مازندران، سازمان آموزش و پرورش استان مازندران
- حسینی، محمد (۱۳۸۰) کاربست یا اشاعه. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، ویژه‌نامه شماره ۱۰
- دادستان، پریخ (۱۳۸۰) متن مصاحبه، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، ویژه‌نامه شماره ۱۰
- رجبی، نصرت‌الله (۱۳۸۰) موانع و عوامل تسهیل‌کننده به‌کارگیری یافته‌های پژوهش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، ویژه‌نامه شماره ۱۰
- رشادمنش، ناصر (۱۳۸۰) موانع و مشکلات کاربست یافته‌های تحقیقاتی و تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت. پژوهش‌نامه آموزشی، ویژه‌نامه شماره ۱۰
- رومیانی، یاراله (۱۳۸۰) بررسی موانع و مشکلات فعالیت‌های پژوهشی دبیران دبیرستانهای دولتی آموزش و پرورش اصفهان. دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد
- زارعی، اقبال و رضایی و پرودین (۱۳۸۳) ضرورت شناسایی موانع کاربست یافته‌های تحقیق و نحوه مقابله با آنها در پژوهش‌های آموزشی با تأکید بر اقدام پژوهی. مجموعه مقالات همایش کشوری آموزش و پرورش و توسعه، سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی.
- زمانی بخش، مجموعه (۱۳۸۳) آموزش و پرورش و کاربست یافته‌های تحقیق (موانع و راهکارها) مجموعه مقاله همایش کشوری آموزش و پرورش و توسعه، سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی
- ساکی، رضا (۱۳۷۰) تحلیلی بر روند پژوهش در آموزش و پرورش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، شماره ۱۴
- ساکی، رضا (۱۳۷۹) پژوهش در آموزش و پرورش و دشواری‌های موجود. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، شماره ۳۲
- ساکی، رضا (۱۳۸۰) کاربست در تحقیقات: مفهومی گسترده و چند سطحی. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، ویژه‌نامه شماره ۱۰
- ستاری، محمد (۱۳۵۶) پژوهش در ایران در چه جایگاهی قرار دارد؟ تهران: مجله مدیریت امروز، شماره ۶
- سعادت، طاهره (۱۳۷۷) بررسی موانع استفاده از نتایج پژوهشها در آموزش و پرورش از دیدگاه مدیران و دبیران دبیرستانهای استان مازندران، اصفهان: دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان پایان‌نامه کارشناسی ارشد
- سیف، علی اکبر (۱۳۷۷) بررسی مشکلات و موانع کاربرد یافته‌های پژوهشی. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، مجموعه مقاله‌های پژوهش در آموزش، تک نگاشت شماره ۱۷
- سیف، علی اکبر (۱۳۸۰) دو متن گفتگو، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت پژوهش‌نامه آموزشی، ویژه‌نامه شماره ۱۰
- شیرزادی عباس، محمد (۱۳۸۳) آموزش و پرورش و کاربست یافته‌های تحقیق مجموعه مقالات همایش کشوری آموزش و پرورش و توسعه، سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی
- شریفی، حسن پاشا (۱۳۸۰) دو متن مصاحبه تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی شماره
- شریعت‌زاده، محمدی، (۱۳۸۰) تأملی در موانع کاربست یافته‌های پژوهشی. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، شماره ۳۷
- شکرکن، حسین (۱۳۷۷) فراتحلیل. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، مجموعه مقاله‌های پژوهشی در آموزش تک نگاشت شماره ۷
- صافی، احمد. (۱۳۷۱) پژوهشی در مورد پژوهش‌های انجام گرفته در وزارت آموزش و پرورش و کاربرد نتایج حاصله در تصمیم‌گیری‌های مدیریت عالی، تهران: شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش
- صافی، احمد (۱۳۸۰) اهمیت جایگاه پژوهش در آموزش و پرورش، تلاش‌ها، چالش‌ها، سیاست‌های آینده تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت. پژوهش‌نامه آموزشی شماره ۳۵
- صفوی، امان‌الله (۱۳۶۴) کاستیهای پژوهش‌های آموزشی در کشورهای جهان سوم. تهران: فصلنامه تعلیم و تربیت، سال اول، شماره ۴
- علاقمندان، جعفر، (۱۳۸۱) آسیب‌شناسی رفتار پژوهشی در ایران اصفهان، فصلنامه آموزشی، پژوهشی، تربیتی آموزه. شماره ۱۷
- عزیزی، رحمان (۱۳۸۳). آموزش و پرورش و کاربست یافته‌های

پژوهشی. مجموعه مقالات همایش کشوری آموزش و پرورش و توسعه، سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی

غازی اسکوتی، رقیه (۱۳۸۳) عوامل مؤثر بر توسعه تحقیقات و نقش پژوهش در بهبود فعالیت‌های یاددهی و یادگیری، مجموعه همایش کشوری آموزش و پرورش و توسعه، سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی

فرزام‌فرد، غلامرضا (۱۳۸۰) ردیابی کاربری یافته‌های پژوهشی. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، ویژه‌نامه شماره ۱۰

فقیهی قزوینی، فاطمه، (۱۳۷۸) کاربری یافته‌های پژوهشی در اصلاحات آموزشی تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت تک نگاشت شماره ۲۶

کاردان، علی محمد (۱۳۷۷) ضرورت بسط و توسعه تحقیقات در آموزش و پرورش، چرا و چگونه؟ تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت مجموعه مقاله‌های پژوهش در آموزش، تک نگاشت شماره ۱۷

کاردان، علی محمد، (۱۳۸۰) متن مصاحبه تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت. پژوهش‌نامه آموزش شماره ۴۴

کیامنش، علیرضا. (۱۳۷۳) حساسیت تحقیق در آموزش و پرورش و گزارش یافته‌های تحقیقاتی در حوزه‌ی علوم تربیتی. تهران: شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش

کیامنش، علیرضا (۱۳۷۷). ضرورت تحقیق در وزارت آموزش و پرورش، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت. مجموعه مقاله‌های پژوهش در آموزش تک نگاشت شماره ۱۷

متین، نعمت‌الله (۱۳۷۸) ضرورت بهبود رابطه پژوهشگران و سیاست‌گذاران تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت. پژوهش‌نامه آموزشی. شماره ۲۹

متین، نعمت‌الله (۱۳۷۹) بررسی میزان استفاده از یافته‌های پژوهش‌های انجام شده در آموزش و پرورش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت

متین، نعمت‌الله (۱۳۷۹) اعتبارات و ارتقای کیفیت پژوهش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، شماره ۲۳

متین، نعمت‌الله (۱۳۷۹) کاربری یافته‌های پژوهش: ضرورت‌ها، نظریه‌ها و راه‌کارها تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت

متین، نعمت‌الله (۱۳۷۹) نگاهی به ساختار نظام پژوهش وزارت آموزش و پرورش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، شماره ۱۰

متین، نعمت‌الله (۱۳۸۰) نگاهی گذرا به شکل‌گیری ساختار، تشکیلات و عملکرد نظام پژوهشی در وزارت آموزش و پرورش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه شماره ۱۰

متین نعمت‌الله (۱۳۸۰) نقطه عطفی دیگر برای استحکام پژوهش در آموزش و پرورش، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی، شماره ۴۲

متین، نعمت‌الله (۱۳۸۰) چرا ویژه‌نامه کاربری تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، ویژه‌نامه شماره ۱۰

متین، نعمت‌الله (۱۳۸۱) متن مصاحبه تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه آموزشی. شماره ۵۷

محسن‌پور، بهرام. (۱۳۷۷) سازمان مدیریت و اولویت‌های تحقیقاتی در چند کشور جهان: تهران پژوهشکده تعلیم و تربیت، مجموعه مقاله‌های پژوهش در آموزش. تک نگاشت شماره ۱۷

منصوری، رضا (۱۳۷۰) و نگرشی بر وضعیت تحقیقات در ایران. تهران: رهیافت. شماره ۱۹

منصوری، رضا (۱۳۷۳) توسعه علمی ایران. تهران: مرکز انتشارات ملی یونسکو در ایران

محمدی، مظفر (۱۳۸۳). بررسی و شناسایی موانع بکارگیری یافته‌های پژوهشی و ارائه راهکارهای علمی و علمی جهت استفاده از نتایج تحقیقات انجام شد. همدان. سازمان آموزش و پرورش استان همدان.

مهرداد، حسین. (۱۳۸۰) موانع و محدودیت‌های کاربری یافته‌های پژوهشی تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت ویژه‌نامه شماره ۱۰

مهرمحمدی، محمود (۱۳۶۹) آموزش و پرورش، راه آینده. تهران: فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره مسلسل ۲۲ و ۲۳.

مهرمحمدی، محمود، (۱۳۷۰) تحقیقات آموزشی و مهارت‌های حرفه‌ای

معلمان. تهران پژوهشکده تعلیم و تربیت، پژوهش‌نامه شماره ۷.

مهرمحمدی، محمود (۱۳۷۰). توسعه و تقویت بنیه تحقیقاتی در آموزش و پرورش. تهران فصلنامه تعلیم و تربیت. شماره ۲۶

مهرمحمدی، محمود (۱۳۷۰) کاربری یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش. چرا و چگونه، تهران: مجموعه سخنرانی‌های ایراد شده در اولین گردهمایی سراسری اعضای شورای تحقیقات.

مهرمحمدی، محمود، رؤوف، علی (۱۳۷۰) بررسی جایگاه تحقیقات آموزشی - تربیتی در ۳۲ کشور جهان و ایران تهران: فصلنامه تعلیم و تربیت. شماره ۲۹.

مهرمحمدی، محمود (۱۳۷۶) پژوهش در آموزش و پرورش - ضرورت‌ها، بیم‌ها و امیدها. تهران: فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۴۹

مهرمحمدی، محمود و فقیهی قزوینی، فاطمه (۱۳۷۶) بررسی وضعیت تحقیقات آموزشی در چند کشور جهان تهران: فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره مسلسل ۵۰

مهرمحمدی، محمود، (۱۳۷۷). کاربری یافته‌های تحقیقاتی در آموزش و پرورش، چرا و چگونه؟ تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت، تک نگاشت شماره ۱۷

مهرمحمدی، محمود (۱۳۷۹) جستارهایی در پژوهش در قلمرو آموزش و پرورش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت. تک نگاشت شماره ۴

مهرمحمدی، محمود (۱۳۷۹) رابطه میان پژوهش و عمل تربیتی. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت پژوهش‌نامه شماره ۴۴

مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۰) علل عدم کاربری چیست؟ و راه‌های توسعه کاربری کدام است و تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت ویژه‌نامه شماره ۱۰

مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۰) متن سخنرانی درباره اصلاحات در آموزش و پرورش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت. پژوهش‌نامه آموزشی شماره ۴۵

میرزاده (۱۳۷۷) راه‌های ترغیب معلمان و دانش‌آموزان به فعالیت‌های پژوهشی، اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی.

موسی پور، علیمراد و نجفی، یوسف (۱۳۸۲). آموزش و پرورش و کاربری یافته‌های تحقیق. مجموعه مقالات همایش کشوری آموزش و پرورش و توسعه، سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی.

نامی، شمس (۱۳۷۶) نظرخواهی از پژوهشگران و مدیران آموزشی درباره عوامل دخیل در عدم کاربری یافته‌های پژوهشی در سطوح مختلف تصمیم‌گیری در وزارت آموزش و پرورش. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.

Decoster, J (2003) . Meta-Analysis Notes . (http://WWW.stat-help.com).

Cohen, J. (1977). sttistical power Analysis for The Behaviorial sciences (2nd ed) Newyork: Academic press.

Cohen, j. (1992). A power primer . psychological Bulletin, 112, 155 - 159.

Cooper, H, Hedges. L. (1994). The Handbock of R esearch synthesis. NewYork: Russel sage foundation.

Field, A. P, (2001). meta-Analysis of correlations. psychological. methods, 6(2) , 161 - 180.

Glass, G.V. (1976). primary, secondary, and meta-analysis of reasearch. Educational Researcher, 5, 3-8.

Glass, G.V. McGaw , B, 4. smith, M.L (1981). Meta-analysis In social Research. Bevly Hills . CA:sage pudlications.

Hunter, J.E , 4 schmidt, F.L. (1990) Methods of meta- analysis: correctiong error and bias in appveache, journal of Applied psycho,ogy , 80 (1) , 94-106.

Hedges, L.V, 4 Vereva, J, L. (1998). Fixed - and vandom effects models in meta-analysis. psychological me thods, 3, 486 - 504.

Lampertt, M. (1985). How do Teachers manage ti Teacher peroblems in practice . Harvard Educational Review, 55, 178.